

Ontwikkeling woningbouw- locatie Nuenen-West

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de
aanvulling daarop**

30 november 2007 / rapportnummer 1920-125

INHOUDSOPGAVE

1. OORDEEL OVER HET MER	1
2. TOELICHTING OP HET OORDEEL	2
2.1 Onderbouwing locatiekeuze, nut en noodzaak en doelgroepen woningbouw	2
2.2 Argumentatie opbouw voorkeursalternatief.....	2
2.3 Uitwerking milieueffecten	3
2.4 Benadering beschrijving milieueffecten vanuit verkeerde uitgangspunten	4
2.5 Ontbreken gegevens natuur en landschap	4
2.6 Onduidelijkheden effecten verkeer.....	5
3. OVERIGE OPMERKINGEN	6
3.1 Ontbreken gegevens water.....	6
3.2 Verplaatsing sportvelden	6
3.3 Klimaat en Effecten schaalvergroting Nuenen	6
3.4 Monitoring	7

BIJLAGEN:

1. Projectgegevens
2. Inspraakreacties

1. OORDEEL OVER HET MER

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nuenen heeft het voornemen om in Nuenen-West 2200 woningen bouwen, waarvan 1500 om de groei van Eindhoven op te vangen en 700 om in de eigen woningbehoefte te voorzien.

Voor de besluitvorming over dit voornemen in het bestemmingsplan wordt de procedure van milieueffectrapportage doorlopen. De gemeenteraad van Nuenen is het bevoegd gezag.

De Commissie heeft bij toetsing aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke inhoudseisen tussentijds tekortkomingen geconstateerd, die zij essentieel achtte voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de verdere besluitvorming. Deze tekortkomingen hadden betrekking op:

- nut en noodzaak van de woningbouw, de onderbouwing van de locatiekeuze, en een analyse van de doelgroepen voor de woningbouw;
- de argumentatie hoe de beschouwde alternatieven tot het Voorkeursalternatief hebben geleid;
- de beschrijving van de milieueffecten van het Meest Milieuvriendelijk Alternatief en met name het Voorkeursalternatief;
- de benadering van de beschrijving van milieueffecten vanuit verkeerde uitgangspunten (1500 woningen) voor wat betreft de gevolgen van verkeer;
- het ontbreken van gegevens over ecologie en landschap.

Daarnaast had de Commissie nog een aantal vragen en opmerkingen die niet essentieel waren voor de besluitvorming, maar wel een bijdrage hieraan kunnen leveren.

Aanvullende informatie is op 16 november aan de Commissie ter beschikking gesteld. Onderdeel hiervan was het separate plan-MER voor de westelijke stedelijke regio van het SRE, die is opgesteld in opdracht van SRE ten behoeve van de regionale locatieafweging voor woningbouwplannen. De Commissie heeft de informatie uit deze plan-MER zijdelings en de ontvangen aanvulling direct bij haar beoordeling betrokken. Zij is van oordeel dat de essentiële informatie in het MER samen met de aanvulling daarop aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming. Uit het MER en de aanvulling blijkt met name dat:

1. de bouw van 1500 woningen binnen het middengebied tot 2020 aansluit bij de huidige behoefte en de beste oplossing is om de meest kwetsbare gebieden ongemoeid te laten;
2. wanneer uitgegaan wordt van 1500 woningen de aantasting van natuur en landschap te overzien is. Op het moment dat er in de toekomst een grotere woningbehoefte blijkt, zullen behoefte en mogelijke locaties voor uitbreidingen op SRE-niveau afgewogen moeten worden.

Bij haar oordeel plaatst de Commissie wel een opmerking. Deze m.e.r.-procedure heeft hinder ondervonden van de grote tijdsdruk die op het proces, en met name op de advisering over de aanvulling lag en wegens de moeizame afstemming met de plan-m.e.r.-procedure.

De aanvulling heeft niet ter inzage gelegen. Insprekers zijn dus niet in de gelegenheid geweest kennis te nemen van de inhoud van de aanvulling. De

Commissie beveelt aan om deze notitie bij de eerstvolgende mogelijkheid openbaar te maken.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Onderbouwing locatiekeuze, nut en noodzaak en doelgroepen woningbouw

MER

In het MER ontbraken een kwantitatieve onderbouwing van de locatie en een analyse van nut en noodzaak en de doelgroepen voor de woningbouw. Dit is essentiële informatie voor het MER, omdat de Commissie zonder deze informatie niet kan beoordelen of de uitgewerkte alternatieven reëel zijn. Ook is zonder deze informatie onduidelijk of wel de meest onderscheidende alternatieven aan bod zijn gekomen.

Aanvulling

In de aanvulling wordt op basis van de plan-MER voor de westelijke regio van het SRE en andere informatie, onder andere een analyse van verschillende locaties in de gemeente, onderbouwd waarom de gemeente voor de locatie Nuenen-West kiest. Ook heeft de initiatiefnemer een analyse van de woningbehoefte en doelgroepen gemaakt. Hiermee is aannemelijk gemaakt dat de gepresenteerde alternatieven onderscheidend en reëel zijn.

2.2 Argumentatie opbouw voorkeursalternatief

MER

Het MER riep een aantal vragen op over het Voorkeursalternatief:

- om planeconomische redenen werd in het Voorkeursalternatief het hele zoekgebied hierin opgenomen, zonder dat in het MER het belang van behoud van groene ruimte tegen planeconomische overwegingen was afgewogen;
- de benodigde aantallen woningen voor Nuenen-West moeten blijken uit de plan-MER voor de westelijke regio van het SRE, die werd opgesteld ten behoeve van de regionale locatieafweging voor woningbouwplannen. Deze was ten tijde van de advisering over het MER nog niet beschikbaar. Het was de Commissie daardoor niet duidelijk of de omvang van de geprognoseerde woningbehoefte van 2200 woningen wel reëel was. Bij een beperktere woningbouwopgave zouden de milieueffecten fors verminderd kunnen worden. Het was daarom onduidelijk of de milieueffecten wel reëel in beeld waren gebracht. Daarom heeft de Commissie de gemeente ook gevraagd aandacht te besteden aan de onderbouwing van de locatie Nuenen-West en nut en noodzaak ervan;
- het beleid uit het reconstructieplan De Peel geeft prioriteit aan het herstel van de natte natuurparel Het Dommeldal en beschermt daarom natte natuurparels, inclusief een 500m zone eromheen. Voor de Commissie was daardoor onduidelijk of het Voorkeursalternatief, waarbij aantasting binnen deze 500m zone zou plaatsvinden, wel realistisch is.

Aanvulling

Ook in de aanvulling worden planeconomische overwegingen niet afgewogen tegen het belang van groene ruimte. Uit de aanvulling blijkt echter dat de gemeente haar ambitie voor dit bestemmingsplan heeft bijgesteld tot de bouw van 1500 woningen. In de fasering worden de meest kwetsbare stukken pas later ingezet, wanneer daaraan behoefte blijkt. Dit sluit aan op de conclusies van het plan-MER, waarin Nuenen-West als minder geschikte locatie wordt genoemd wegens de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Als MMA wordt ook in het plan-MER uitgegaan van 1500 woningen in Nuenen-West. De Commissie constateert dat hiermee een reële schatting van de woningbehoefte is gemaakt en dat door de fasering milieueffecten zoveel mogelijk worden voorkomen. De beoordeling van de aantasting van natuur en landschap lijkt de Commissie daarom reëel.

Ook wordt in de aanvulling gesteld dat het voornemen binnen het doel uit het reconstructieplan past om de natte natuurplek te beschermen en te herstellen. De woningbouw wordt daartoe waterneutraal uitgevoerd. Dit laat echter onverlet dat maatregelen nodig blijven om de verstoring op de EHS (Dommeldal en de natuur ten noorden van het plangebied: Paaihurken en Nuenens Broek) te minimaliseren. Het MER is slechts globaal ingegaan op de versturende effecten van de recreatiedruk op de natuurwaarden. Daarbij heeft de initiatiefnemer weinig rekening gehouden met de actuele verspreiding van soorten en te ontwikkelen waarden binnen de EHS.

■ De Commissie adviseert het bevoegd gezag om in de verdere besluitvorming te overwegen of maatregelen nodig zijn ter bescherming van actuele en beoogde natuurwaarden binnen de EHS, zoals het aanbrengen van zoneringen en het zodanig situeren van de recreatieve ontsluiting dat de meest kwetsbare gebieden ontzien worden.

2.3 Uitwerking milieueffecten

MER

De milieueffecten waren wel in beeld gebracht voor alternatieven 1, 2 en 3, maar niet voor het hierop gebaseerde Voorkeursalternatief en evenmin voor het MMA. De onderscheidende milieueffecten van het Voorkeursalternatief waren daardoor niet duidelijk.

Aanvulling

In de aanvulling heeft de initiatiefnemer de effecten van het Voorkeursalternatief en het MMA helder uitgewerkt. De effecten van het VKA lijken soms wel erg positief weergegeven¹. Immers, de ecologische zone langs het Dommeldal wordt wel degelijk verkleind waardoor naar verwachting de verstoring zal toenemen². De Commissie verwacht echter niet dat de effecten in de praktijk dusdanig zijn dat dit leidt tot een andere beoordeling van de alternatieven.

¹ zie bijvoorbeeld de beoordeling van landschapsecologische effecten op p.65 van het MER, deel A.

² De integrale inrichtingsschets Groene Kernrand van DLG (concept 2007) neemt de versterking van de Kleine Dommel als ecologische verbinding tot uitgangspunt. Hieruit volgen de contouren waar men wel en niet kan bouwen, wil het gebied optimaal ecologisch blijven functioneren. Uit deze contouren blijkt dat de effecten op de landschapsecologie bij het MMA kleiner zijn dan bij het Voorkeursalternatief.

2.4 Benadering beschrijving milieueffecten vanuit verkeerde uitgangspunten

MER

Voor de verkeersberekeningen was de initiatiefnemer uitgegaan van de effecten bij de bouw van 1500 woningen, omdat dat aantal in 2020 kan zijn gebouwd. Het MER dient echter de milieueffecten bij uitvoering van het gehele voornemen inzichtelijk te maken³. Hierdoor waren de gegevens over verkeer, luchtkwaliteit en geluidhinder onvoldoende in beeld gebracht.

Aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat de plannen zijn bijgesteld. Het bestemmingsplan waarvoor het MER wordt geschreven gaat nu uit van 1500 woningen tot 2020, waarbij enkel in het middengebied wordt gebouwd. Gezien de looptijd van het bestemmingsplan kan de Commissie met deze werkwijze instemmen. De beschreven effecten zijn nu in lijn met de ambitie van 1500 woningen tot 2020. Daarbij hoort de volgende kanttekening: de gemeente schuift besluitvorming over eventueel aanvullende woningbouw door naar de toekomst. Op het moment dat er dan een grotere woningbehoefte blijkt, zullen behoefte en mogelijke locaties voor uitbreidingen op SRE-niveau afgewogen moeten worden.

2.5 Ontbreken gegevens natuur en landschap

MER

In de beschrijving van ecologische en landschappelijke waarden miste de Commissie basisinformatie over de effecten van het voornemen op natuur en landschap. Hierdoor konden de effecten van het voornemen onvoldoende worden ingeschat en was onduidelijk hoe alternatieven ten opzichte van elkaar gewogen waren. Gezien de kwetsbaarheid en beschermde status van de natuur en het landschap die mogelijk zouden worden aangetast, vroeg de Commissie een aanvulling op de volgende punten:

- de waarde van aanwezige landschapselementen;
- de aantallen aanwezige soorten planten en dieren, de ruimtelijke verspreiding ervan en de landschapsecologische relaties in het gebied;
- de gevolgen van “inpassing kleine GHS-gebieden” (deel B, p. 35) op de ecologische kwaliteit daarvan;
- de mogelijke externe werking op natuur;
- de eventuele compensatieverplichtingen en de voorgenomen invulling daarvan.

Aanvulling

In de aanvulling geeft de initiatiefnemer een deel van deze informatie. De waarde van aanwezige landschapselementen, de ruimtelijke verspreiding van planten en dieren, de gevolgen van inpassing van kleine GHS-gebieden en de mogelijke externe werking worden in de aanvulling voldoende behandeld. Ook de wijze van compensatie wordt kort besproken. Er ontbreekt helaas ook informatie. De aanvulling geeft weliswaar duidelijker aan welke soort waar voorkomt, maar dichtheden ontbreken nog steeds. Omdat dit grotendeels uit de achtergronddocumenten is af te leiden, beschouwt de Commissie dit niet als essentieel, al is zij van mening dat de leesbaarheid en begrijpelijkheid van

³ Woningbouw Zuidlanden, Techum, ook wel ‘Leeuwarden II’, AbRvS, 21 september 2005, nr. 200501095/1, JM 2005, 103.

het MER op dit punt matig is. Wél ontbreekt andere natuur- en landschapsinformatie die noodzakelijk is voor de besluitvorming:

- Het effect van het voornemen op de relatie tussen esgronden en Dommeldal komt slechts marginaal aan bod in deel B (p.61), terwijl dit een zeer belangrijke cultuurhistorische en landschappelijke waarde is;
- Ook een beoordeling van de effecten op landschapsecologische relaties, gerelateerd aan doelsoorten, ontbreekt. Nu heeft de Commissie zich moeten baseren op de contouren uit de Integrale inrichtingsschets Groene Kernrand. Daarnaast is de stelling dat door te bouwen in lagere dichtheden effecten op natuur en landschap voldoende worden beperkt en er zelfs versterking kan optreden, op zijn best ongenueanceerd en ongefundeerd⁴.

Daarnaast wordt in het MER gesproken over de koppeling van bekostiging van het beheer van het Dommeldal aan de realisering van Nuenen-West. De Commissie merkt op dat het garanties biedt voor de daadwerkelijke inrichting en beheer, wanneer deze koppeling expliciet wordt gemaakt in de besluitvorming.

De in de aanvulling aangeleverde informatie is naar mening van de Commissie nét voldoende om de effecten van het voornemen te kunnen inschatten, maar de Commissie raadt aan om de definitieve besluitvorming mede te baseren op nog te verzamelen aanvullende gegevens.

■ De Commissie adviseert het bevoegd gezag om ten behoeve van de verdere besluitvorming nog in beeld te laten brengen hoe het voornemen de relatie tussen esgronden en Dommeldal beïnvloedt, evenals de concrete impact van het voornemen op landschapsecologische relaties, gerelateerd aan (actuele/ te ontwikkelen) doelsoorten. Daarnaast adviseert de Commissie om de koppeling tussen de realisatie van Nuenen-West en de inrichting en beheer van het Dommeldal in de besluitvorming op te nemen.

2.6 Onduidelijkheden effecten verkeer

MER

In het MER ontbrak informatie over de verkeerseffecten, zoals de geluidseffecten en verkeersveiligheid. Verder liet het MER veel onduidelijkheden bestaan over de vragen:

- waarom verkeer, en daarmee samenhangend geluid, niet als onderscheidend voor de verschillende alternatieven worden gezien;
- hoe het mogelijk is dat het voornemen tot minder geluidsoverlast leidt;
- wat de uitgangspunten zijn voor de berekening van de autonome situatie;
- hoe het aantal verkeersbewegingen met het voornemen kan afnemen ten opzichte van de autonome groeisituatie⁵;
- hoe een reductie in aantal voertuigen per etmaal op de Europalaan is te bereiken, zeker gezien er nog geen BOSE-tracé is aangelegd.

Aanvulling

In de aanvulling zijn de belangrijkste ontbrekende verkeersgegevens aangeleverd en is veel verduidelijkt. Uit de aangeleverde plan-MER blijkt onder andere dat het BOSE-traject blijkbaar weer ter discussie staat. In de aanvulling wordt onderbouwd dat de verkeerseffecten van de alternatieven (en daarmee

⁴ In inspraakreactie nr. 4 geeft de inspreker aan dat de landschapsecologische zone bescherming verdient. In dezelfde reactie wordt ook gewezen op het feit dat grondexploitatie wellicht natuur- en landschapsontwikkeling mogelijk maakt, maar landschap en natuur ook aantast.

⁵ In inspraakreactie nr. 1 vragen insprekers aandacht voor de effecten van het voornemen op de verkeerskundige effecten binnen Nuenen.

de geluidseffecten) weinig van elkaar afwijken. De afname van verkeersbewegingen en geluidsoverlast worden verklaard vanuit een dosering op de Europalaan.

De Commissie constateert dat dit kan leiden tot filerisico's op de Europalaan. In hoeverre deze afname van verkeersbewegingen gerealiseerd zal worden, hangt daarmee af van de vraag of de gemeente het risico op klachten over filevorming voor de verkeerslichten accepteert. In de BOSE-studie is enkele jaren geleden gedacht over een integrale benadering van de verkeersproblematiek in dit gebied. Het bleek niet eenvoudig te zijn om een afdoende verkeersoplossing in te passen met in acht neming van de randvoorwaarden die het milieu stelt. Gegeven de ontsluitingsproblemen van Nuenen, nu en in de toekomst, lijkt een uitbreiding van de infrastructuur nodig om het verkeer buiten de kernen om te leiden.

3. OVERIGE OPMERKINGEN

3.1 Ontbreken gegevens water

MER

In het MER ontbraken gegevens over de effecten van het voornemen op water.

Aanvulling

In de aanvulling is voldoende informatie gegeven over de effecten op het water en de wijze waarop de watertoets wordt doorlopen.

3.2 Verplaatsing sportvelden

MER

In het MER bleek dat wellicht sportvelden verplaatst moeten worden om het voornemen mogelijk te maken. De milieueffecten hiervan waren niet belicht.

Aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat, nu het projectgebied beperkt blijft tot het centrale deel, er geen noodzaak is tot het verplaatsen van de sportvelden.

3.3 Klimaat en Effecten schaalvergroting Nuenen

MER

In het MER was geen aandacht besteed aan de effecten van het voornemen op het klimaat. Ook ging de initiatiefnemer niet in op de gevolgen van de schaalvergroting van Nuenen op de sociale structuur.

Aanvulling

Ook in de aanvulling zijn deze punten niet verder uitgewerkt.

■ De Commissie adviseert het bevoegd gezag om voor de verdere besluitvorming alsnog de effecten van het voornemen op de sociale structuur in beeld te laten brengen, evenals de mogelijkheden voor duurzaam bouwen en duurzame energietoepassingen.

3.4

Monitoring

De initiatiefnemer stelt dat het voornemen hydrologisch neutraal zal worden uitgevoerd. Gezien de kwetsbaarheid van het Dommeldal voor hydrologische veranderingen past daarbij een monitoringprogramma dat toetst of dit daadwerkelijk zo zal gaan werken. Daarbij zou ook de ontwikkeling van de recreatiedruk in het Dommeldal een aandachtspunt moeten zijn.

Ook de verkeerssituatie, en met name de geprognoseerde afname van verkeer zijn aspecten die goed gemonitord moeten worden.

■ De Commissie beveelt het bevoegd gezag aan om in ieder geval bovengenoemde punten in een monitoringprogramma op te nemen. Evaluatie hiervan kan leiden tot bijstelling van de plannen of het nemen van extra maatregelen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van gemeente Nuenen

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Nuenen

Besluit: opstellen bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C11.1

Activiteit: bouw van 2.200 woningen

Betrokken documenten:

- Integrale inrichtingsschets Groene Kernrand, DLG (concept 2007);
- Plan-MER Westelijke stedelijke regio SRE (6 november 2007).

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: "Rond de Linde"

aanvraag richtlijnenadvies: 19 april 2007

ter inzage legging startnotitie: 19 april 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 4 juli 2007

richtlijnen vastgesteld : 28 juni 2007

kennisgeving MER in "Rond de Linde"

aanvraag toetsingsadvies: 9 oktober 2007

ter inzage legging MER: 31 augustus 2007

toetsingsadvies uitgebracht: 30 november 2007

Bijzonderheden:

Dit MER liep vooruit op de plan-m.e.r., die voor de Westelijke regio SRE werd doorlopen ter onderbouwing van locatiekeuze en woningaantallen. Gedurende het proces heeft de initiatiefnemer hieruit beschikbare informatie zoveel mogelijke betrokken. Lopende het adviestraject van de Commissie m.e.r. heeft de gemeente haar ambitie voor dit bestemmingsplan bijgesteld tot de bouw van 1500 woningen in plaats van de oorspronkelijke 2200 woningen, mede op basis van de uitkomsten van de plan-m.e.r. De Commissie benadrukt in haar advies dat op het moment dat er in de toekomst een grotere woningbehoefte blijkt, behoefte en mogelijke locaties voor uitbreidingen op SRE-niveau afgewogen zullen moeten worden.

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige te-

kortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. C.A. Balduk (werkgroepsecretaris)

ing. E.H.A. de Beer

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

dr. F.H. Everts

prof.dr. F.M. Maas

ir. J. Termorshuizen

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. J.M. Verweij, G.A.H. Kessels, Nuenen
2. J. Janssen, Nuenen
3. H. van der Wielen, Nuenen
4. Brabantse Milieufederatie en Stichting Middengebied, Tilburg

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Ontwikkeling woningbouwlocatie Nuenen-West en de aanvulling daarop

Gemeente Nuenen wil 2200 woningen realiseren aan de westkant van de de bestaande kern. Deze uitbreiding dient om de eigen bevolkingsgroei op te vangen, en een deel van de bevolkingsgroei van Eindhoven. Ten behoeve van het hiervoor op te stellen bestemmingsplan is de gemeente een m.e.r.-procedure gestart.

ISBN: 978-90-421-2242-0